

Koliko oporezivanje košta poduzeća?

Bratić, Vjekoslav

Source / Izvornik: **Newsletter : povremeno glasilo Instituta za javne financije, 2005, 7, 1 - 4**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:242:883682>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Repository / Repozitorij:

[Institute of Public Finance Repository](#)

NEWSLETTER

Institut za javne financije, 10000 Zagreb, Katančićeva 5, Hrvatska

p.p. 320; tel: (385 1) 48 19 363; fax: 48 19 365; e-mail: ured@ijf.hr; www.ijf.hr

Broj 19, ožujak 2005.

Vjekoslav Bratić

Koliko oporezivanje košta poduzeća?¹

Poduzeća u Hrvatskoj potrošila su od lipnja 2001. do lipnja 2002. godine više od 2 milijarde kuna za ispunjavanje poreznih obveza, što čini oko 1,2% BDP-a.

Institut za javne financije pokušao je procijeniti koliki su ukupni troškovi oporezivanja poduzeća koja su obveznici poreza na dobit.² Ukupni troškovi oporezivanja poduzeća dio su troškova koje snose poduzeća radi ispunjenja zahtjeva što ih postavljaju zakon i porezne vlasti iznad i preko iznosa plaćenog poreza. Prema vrsti poreza analizirani su svi porezi osim carina i trošarina – porez na dobit, PDV, porez na plaće, doprinosi za socijalno osiguranje i ostali porezi. Prema vrsti troška, analizirani su troškovi radne snage unutar poduzeća zaduženih za poreze, troškovi unutar poduzeća koji se ne odnose na radnu snagu (dodatni softver i hardver, formulari i uredski materijal, poštarina, telefon, stručna literatura, seminari, putni i sudski troškovi) te vanjski troškovi (knjigovodstveni ili računovodstveni servis, porezni savjetnici i dr.).

Ukupni godišnji troškovi oporezivanja poduzeća koja plaćaju porez na dobit u Hrvatskoj od lipnja 2001. do lipnja 2002. godine iznosili su 1,2% BDP-a. Od toga iznosa čak su trećinu svih troškova snosila poduzeća s najviše dva zaposlena (uključujući i vlasnike poduzeća). Znakovito je kako s veličinom poduzeća pada udio troškova poreza na dobit, raste udio PDV-a, dok je udio poreza na plaće konstantan. Kad je riječ o učinkovitosti poreza odnosno udjela troškova poreza u relevantnim poreznim prihodima, najmanje je učinkovit porez na dobit (11,8%), dok su PDV i porezi na plaće s udjelima od 4,5 odnosno 2,9% relativno učinkoviti. Udio od npr. 11,8% poreza na dobit znači da ono poduzeće koje plati jednu kunu poreza na dobit potroši i dodatnih 11,8 lipa kako bi tu svoju poreznu obvezu i ispunilo (dio toga čini i utrošeno vrijeme vlasnika poduzeća). Na isti se način mogu komentirati i ostali udjeli.

Prosjek ukupnih i jediničnih troškova oporezivanja poduzeća prema broju zaposlenih prikazan je u tablici 1.

¹ Ovaj je Newsletter napisan na temelju članka Blažić, H., 2004. "Troškovi oporezivanja poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit", *Financijska teorija i praksa* 3/04, Institut za javne financije. Dostupno na web stranici <http://www.ijf.hr/publikacije/indexpub.html>. Autor zahvaljuje Heleni Blažić na ustupanju prava na korištenje toga članka.

² Pod poduzećima se razumijevaju društva i ustanove koje su obveznici poreza na dobit.

Tablica 1. Prosječni troškovi oporezivanja poduzeća (u kn)

Broj zaposlenih, ne uključujući vlasnike poduzeća	Prosječni troškovi	Prosječni troškovi po zaposlenome, ne uključujući vlasnike poduzeća	Prosječni troškovi po jedinici dobiti*	Prosječni troškovi po jedinici prihoda
do 2	19.824	16.641	0,7421	0,0402
3-5	30.217	8.033	0,4159	0,0283
6-20	45.063	4.715	0,1844	0,0105
21-250	80.686	1.168	0,1198	0,0047
više od 250	120.130	267	0,0183	0,0009
ukupno	27.112	9.988	0,5861	0,0321

* Samo za poduzeća koja ostvaruju dobit.

Iz tablice je vidljivo kako prosječni troškovi rastu s povećanjem veličine poduzeća. Također je vidljivo kako su ukupni troškovi, mjereni po zaposlenome, jedinici dobiti i jedinici prihoda, regresivni. Vidljiv je i regresivni učinak troškova oporezivanja poduzeća, koji se očituje u tome što ti troškovi razmjerno više opterećuju mala poduzeća. Troškovi oporezivanja po zaposlenome u najmanjim su poduzećima čak 62 puta veći nego u najvećim poduzećima s 250 ili više zaposlenih. I trošak oporezivanja poduzeća po jedinici dobiti za manja je poduzeća 40 puta veći, a trošak po jedinici prihoda 45 puta.

Troškovi oporezivanja prema vrsti troška

Postotak vlasnika ili menadžera poduzeća koji se bave porezima smanjuje se u svim razredima, osim u posljednjemu. Što je poduzeće veće, njihovi vlasnici i menadžeri aktivnije surađuju s drugim osobama unutar i izvan poduzeća. Na drugoj se strani, pak, s porastom veličine poduzeća smanjuje udio neplaćene pomoći. Udio vremenskih troškova vlasnika poduzeća smanjuje se s povećanjem veličine poduzeća. Sasvim je suprotan trend troškova ostalih zaposlenika koji se bave poreznim poslovima jer njihov udio stalno raste.

Udio vanjskih troškova u početku vrtoglavo raste jer mnogi vlasnici poduzeća drugog razreda porezne poslove prepuštaju računovodstvenim servisima. Nakon toga taj udio pada jer se sve više računovođa upošljava unutar poduzeća kako bi se svakodnevno borili s brojnim računovodstveno-poreznim poslovima. Upravo je to glavni razlog da je udio tih troškova izuzetno nizak u poduzećima s više od 250 zapo-

slenih. U takvim poduzećima cjelokupni se računovodstveno-porezni poslovi obavljaju unutar poduzeća, dok se vanjski izvori uglavnom koriste samo za specijalizirane usluge poreznog savjetništva.

U tablici 2. dani su troškovi oporezivanja na makro-razini i učinkovitost poreza.

Kako je na početku rečeno, trećinu svih troškova oporezivanja snose najmanja poduzeća s do dva zaposlena. Naime, ta poduzeća čine gotovo 60% poduzeća. Nadalje, više od polovice ukupnih troškova oporezivanja snose poduzeća s najviše pet zaposlenih. Takvih je poduzeća gotovo 80%. Najveća poduzeća, s više od 250 zaposlenih, imaju vrlo malen udio troškova oporezivanja od 2,4%, što je ponajprije rezultat toga što ih nema puno. Velikih poduzeća koja su analizirana u ovom istraživanju samo je 419 ili 0,5% (zaokruženo na 1%).

PDV je najskuplji porez. Slijede ga porez na plaće i doprinosi za plaće te porez na dobit. Udio troškova poreza na dobit smanjuje se zbog značajnog fiksnog elementa tog poreza, dok udio troškova PDV-a raste zbog izraženog porasta prometa i isporuka roba i usluga. Udio troškova poreza na plaće i doprinosu za socijalno osiguranje manje-više je konstantan.

Učinkovitost poreza

Učinkovitost poreza obično se mjeri udjelom troškova poreza u relevantnim poreznim prihodima. Za poduzeća koja su obveznici poreza na dobit taj postotak iznosi 11,8% i viši je od udjela drugih poreza. Razlozi tomu su stalan rast toga udjela, uvođenje brojnih poreznih poticaja, relativno niska stopa poreza na dobit te činjenica što gotovo polovica poduzeća ostvaruje gubitke.

Tablica 2. Troškovi oporezivanja poduzeća od lipnja 2001. do lipnja 2002. godine prema vrsti poreza i veličini poduzeća (u milijunima kuna i %)

Broj zaposlenih	Troškovi svih poreza (u mil. kn)	Struktura svih promatranih troškova oporezivanja (%)	Troškovi poreza na dobit (%)	Troškovi PDV-a (%)	Troškovi poreza na plaće i DSO* (%)	Troškovi ostalih poreza (%)
do 2	760,39	37,30	24,15	42,43	23,67	9,75
3-5	431,69	21,18	18,85	46,75	28,35	6,05
6-20	472,85	23,19	20,40	46,86	24,14	8,60
21-250	324,92	15,94	10,59	55,96	27,88	5,59
>250	48,75	2,39	10,49	65,01	22,00	2,50
ukupno (u %)	–	100,00	19,31	47,49	25,34	7,86
(u mil. kn)	2.038,60	–	393,65	968,13	516,58	160,23

* Porez na dohodak na plaće zaposlenih, ne uključujući vlasnike poduzeća, lokalni prirezi i doprinosi za socijalno osiguranje (DSO).

Udio troškova PDV-a u prihodima PDV-a obveznika poreza na dobit čini oko 4,5%. To je snažan dokaz relativne učinkovitosti tog poreza na razini poduzeća. Unatoč tomu, valja istaknuti da na takav nizak udio utječe i relativno visoka standardna stopa PDV-a od 22%, bez sniženih stopa i s vrlo uskim primjenama nulte stope.

Na temelju broja zaposlenih u analiziranom sektoru načinjena je i gruba procjena udjela troškova poreza na plaće i doprinose za socijalno osiguranje u ukupnim prihodima od tih poreza (tzv. učinkovitost poreza na plaće) za poduzeća obveznika poreza na dobit, koja iznosi oko 2,4%.

Na kraju se može reći kako udio ukupnih troškova oporezivanja poduzeća obveznika poreza na dobit u BDP-u od oko 1,2% nije izrazito visok, kao ni udjeli troškova različitih poreza u relevantnim poreznim prihodima (uzevši u obzir odgovarajuća istraživanja u drugim zemljama). Drugim riječima, to znači kako je učinkovitost različitih vrsta analiziranih poreza relativno povoljna. No svakako bi bilo potrebno, između ostalih poboljšanja poreznog sustava, i dalje pojednostavnjivati porezni sustav te bolje i učinkovitije usklađivati računovodstveni i porezni sustav.

**Poštarina plaćena
u poštanskom uredu 10000
ZAGREB**

TISKANICA